

Nr 44.

Ankom till riksdagens kansli den 29 april 1937 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om lagsökning och om handräkning för fordran (lagsökningslag), m. m., dels ock i ämnet väckt motion.

Genom en den 19 februari 1937 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 156, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade, här nedan intagna förslag till

- 1) lag om lagsökning och om handräkning för fordran (lagsökningslag);
- 2) lag om ändring i vissa delar av utsökningslagen;
- 3) lag angående ändrad lydelse av 23 § 4. förordningen den 10 augusti 1877 (nr 31 s. 51) om nya utsökningslagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall;
- 4) lag angående ändrad lydelse av 4 kap. 9 § lagen den 14 juni 1907 (nr 36 s. 1) om nyttjanderätt till fast egendom;
- 5) lag angående ändrad lydelse av 12 § lagen den 18 juni 1925 (nr 221) om bulvanförhållande i fråga om fast egendom;
- 6) lag angående ändrad lydelse av 10 § lagen den 7 juni 1934 (nr 239) om bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag;
- 7) lag om ändrad lydelse av 35 § förordningen den 16 juni 1875 (nr 42 s. 12) angående inteckning i fast egendom;
- 8) lag om ändrad lydelse av 71 och 93 §§ växellagen;
- 9) lag om ändrad lydelse av 53 och 71 §§ checklagen; samt
- 10) lag om ändrad lydelse av 17 § förordningen den 15 oktober 1880 (nr 36 s. 1), innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, inteckning och utmätning av järnväg, så ock i fråga om förvaltning av järnväg under konkurs.

I samband med berörda proposition har utskottet till behandling förehäft en inom första kammaren av herr *Undén* väckt motion, nr 233, i vilken hemställts att riksdagen vid behandlingen av propositionen måtte besluta att utsökningslagens 188 § erhåller följande ändrade lydelse:

»Har ej den, som vunnit kvarstad eller skingringsförbud, inom trettio dagar eller, där gäldenären finnes utom riket och icke inom riket har ombud som äger att för honom mottaga stämning och avgiva svaromål, inom nittio dagar, och den som utverkat reseförbud, inom fjorton dagar efter det förordnande därom gavs, hos gäldenären genom lagsökning sin fordran krävt eller sin talan till domstol instämt eller fullföljer han ej genast eller å före-

skrivnen tid sin talan där den hos domstol eller lagsökningsdomare anhängig är; gånge kvarstaden eller förbudet åter.

Skulle lagsökning — — — rätteligen fullgöras.

Där enligt — — — nu sagts.

Är den — — — sitt val.»

I fråga om de skäl som ligga till grund för de genom propositionen framlagda lagförslagen får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till propositionen. Beträffande motiveringen till motionärens hemställan hänvisas till motionen.

För utsökande av fordran erbjuder svensk rätt, förutom det allmänna rättegångsförfarandet, två särskilda summariska processformer: lagsökning för gäld och handräckning för fordrans utfående. Genom lagsökning kan utsökas fordran som grundar sig på skuldebrev eller annat skriftligt fordringsbevis med undantag av växel och check. Därjämte står lagsökningsförfarandet öppet för borgenär som för sin fordran har inteckning i fast egendom eller fartyg och för betalningen vill hålla sig till den intecknade egendomen. Handräckning står borgenär till buds för penningfordran som ej är grundad på skriftligt fordringsbevis och icke avser skadestånd.

Lagsökningsprocessen regleras huvudsakligen genom bestämmelserna i 2 kap. utsökningslagen, varjämte i 3, 9 och 11 kap. samma lag förekomma stadganden om verkställighet av lagsökningsutslag samt om rättegångskostnad och rättsmedel. Handräckningsförfarandet regleras genom särskild lag i ämnet den 26 april 1907. I den mån särskilda stadganden ej äro givna, äro rättegångsbalkens bestämmelser rörande den ordinära processen i huvudsak tillämpliga såväl å lagsökningsprocessen som å handräckningsförfarandet.

Under det att i utlandet motsvarande former av gäldsprocessen pläga handhavas av de allmänna domstolarna, äro de hos oss i första instans förlagda till exekutiv myndighet, överexekutor. Från denna myndighet fullföljas emellertid målen till judiciell myndighet, hovrätt. Överexekutor är för landet länsstyrelsen, i Stockholm överståthållarämbetet, i annan stad med magistrat denna, viss ledamot av magistraten eller ock länsstyrelsen samt i stad utan magistrat länsstyrelsen eller den Konungen därtill förordnar.

Vid tillkomsten av den nuvarande utsökningslagen övervägdes en överflyttning av, bland annat, lagsökningsprocessen till domstolsmyndighet. Nya lagberedningen (1876) framhöll att detta skulle hava den fördelen att, då anspråket vore tvistigt, rättsfrågan kunde genast utan vidare omgång och kostnad komma under slutlig prövning. Beredningen fann emellertid att detta icke kunde ske med dåvarande rättegångsordning och domstolsorganisation. Processkommissionen (1926) framhöll med styrka önskvärdheten av att överexekutorsgöromålen överhuvud överflyttades på domstolarna. Kommissionen anförde härom bland annat:

Icke utan fog anmärkes för närvarande ofta, att länsstyrelserna hava för vidsträckta områden för att överallt vara så lätt tillgängliga för allmänheten

som önskvärt vore. Även om juridisk utbildning och erfarenhet ingalunda saknas hos dessa myndigheter, ehuru deras främste representant ofta icke är rättsbildad, är deras huvudsakliga verksamhet dock av sådan natur, att överexekutorsgöromålen måste vara mer eller mindre främmande gentemot den övriga verksamheten. Dessa göromål, som ofta kräva mycket ingående rättsliga kunskaper, äro i övervägande grad rena domstolsärenden. Mycket ofta äro de bemängda med juridiska tvistepunkter, för vilkas lösning endast en domstol är den rätta myndigheten. — Då upphävandet av sambandet mellan rättsskipning och förvaltning i städerna måste leda till att magistraterna i sin nuvarande form komma att försvinna, ligger ett skäl för att å domstolarna överflytta överexekutorsgöromålen också däri, att dessa icke vad städerna angår kunna utan stora olägenheter läggas å länsstyrelserna. — Domstolarnas företrädare i ifrågavarande hänseende framför länsstyrelserna visar sig jämväl i en annan riktning. Om man i svensk rätt vill söka införa sådana smidigare och mjukare former för verkställighet av betalningsskyldighet i penningar, som förekomma i vissa främmande länder, så lämna sig otvivelaktigt domstolarna vida bättre för en sådan uppgift än länsstyrelserna.

Lagrådet (1927) yttrade vid granskningen av processkommissionens förslag i denna del, att de av kommissionen anförda synpunkterna utgjorde avgörande skäl för en överflyttning. Lagrådet tillade bland annat:

Överexekutorsbefattningen är icke någon förvaltningsuppgift utan en verklig rättsskipningsuppgift likväl som domarens befattning med rättegångsmålen. Detta förhållande är även hos oss erkänt, i det att hovrätt och högsta domstol fungera såsom överinstanser; att i detta hänseende någon ändring icke skulle kunna på allvar ifrågasättas är uppenbart just på grund av ärendenas beskaffenhet. Den tudelning av rättsskipningsuppgiften som i underinstansen således äger rum är i många hänseende till svårt men för vårt rättsväsen. Det för kreditlivet så angelägna önskemålet om enkla, billiga och snabbt till målet ledande metoder för indrivning av fordringar, mot vilkas riktighet giltig invändning ej kan framställas, låter sig blott högst onöjaktigt förverkliga, så länge lagsökning och ansökan om handräckning för fordrans utfående måste göras hos annan myndighet än domstolen. Den sökande borgenären riskerar att framställt jäv gör vägen oframkomlig; hans besvär och kostnad hava då varit förgäves och han har att efter en fruktlös omgång börja den vanliga rättegångsvägen. Hade åter domstol ägt upptaga ansökningen, skulle ärendet där utan former, kostnad och omgång kunnat övergå i ett vanligt tvistemål, och gäldenären hade saknat en frestelse att framställa ohemula invändningar.

I Kungl. Maj:ts proposition angående huvudgrunderna för en rättegångsreform (1931) berördes ock frågan om överexekutorsgöromålens överflyttning till domstolarna, varvid föredragande departementschefen — med erkännande av det principiellt berättigade i en sådan omläggning — likväl framhöll att med åtgärder på detta område borde tillsvidare anstå. Departementschefen ansåg emellertid att vid lagstiftningsarbetets fullföljande kunde komma under omprövning att från överexekutor överflytta vissa grupper av ärenden, som med hänsyn till sin beskaffenhet vore i högre grad ägnade att handläggas av domstol än av administrativ myndighet. Till denna departementschefens mening anslöt sig vederbörande utskott, och riksdagen gjorde på denna punkt ingen erinran.

Inom justitiedepartementet verkställdes under hösten 1935 utredning av frågan om en överflyttning redan under nuvarande rättegångsordning till de allmänna domstolarna av sådana grupper av överexekutorsgöromål, som med hänsyn till sin beskaffenhet ansåges särskilt ägnade att handläggas av judiciell myndighet. Resultatet av denna utredning framlades i en i december 1935 dagtecknad *promemoria angående överflyttande till domstolsmyndighet av lagsökningsmål och mål om handräckning för fordran* (just.dep:ts promemorior 1935: 5). Vid promemorian funnos fogade vissa lagförslag i ämnet.

Över promemorian med lagförslagen avgåvos efter remiss utlåtanden av rikets hovrätter och processlagberedningen, varjämte — sedan vederbörande beretts tillfälle att avgiva yttranden i ämnet — överståthållarämbetet, samtliga länsstyrelser utom länsstyrelsen i Hallands län, ett antal häradshövdingar och rådhusrätter, de år 1935 inom socialdepartementet tillkallade sakkunniga för verkställande av utredning rörande länsstyrelsernas organisation (länsstyrelseutredningen) ävensom styrelserna för föreningen Sveriges häradshövdingar, föreningen Sveriges stadsdomare samt Sveriges advokatsamfund inkommo med yttranden.

Lagförslag i ämnet remitterades därefter till lagrådet, därvid dåvarande *departementschefen* anförde bl. a. följande:

»Att de nuvarande överexekutorsgöromålen i allt väsentligt äro att anse såsom rättsskipningsuppgifter, därom torde i stort sett enighet råda. Huvudsakligen till följd av vissa hinder av organisatorisk art, vilka härrört från tidigare förhållanden inom landsbygdens domstolsväsende, hava ifrågavarande göromål hittills kommit att åvila administrativ myndighet i stället för judiciell. I den mån dessa hinder försvinna, synes det böra övervägas att till domstolarna överflytta de arbetsuppgifter varom här är fråga. Efter den utbyggnad av lantdomstolarnas kansliorganisation som ägt rum under de två senaste årtiondena torde en överflyttning redan nu kunna ske av den summariska gäldsprocessen, d. v. s. av lagsökning och handräckning för fordran. Denna del av överexekutorsverksamheten är med hänsyn till sin utpräglad judiciella karaktär särskilt ägnad att handhavas av domstolsmyndighet. En dylik partiell överflyttning torde ock kunna ske oberoende av om övriga överexekutorsgöromål tillsvi vidare kvarbliva hos administrativ myndighet.

En överflyttning av lagsöknings- och handräckningsmålen till domstolsmyndighet får anses medföra icke oväsentliga praktiska fördelar. Därigenom bliva de myndigheter på vilkas prövning dessa mål ankomma i åtskilliga fall lättare tillgängliga för den rättssökande allmänheten än för närvarande. I några enstaka län, där samtliga domstolskanslier äro förlagda till residensstaden, bliva förhållandena i detta hänseende oförändrade. En erinran som i detta sammanhang gjorts, att då förfarandet i dessa mål är skriftligt, det ej spelar någon roll huruvida målen handläggas hos lokal myndighet eller hos den för länet centrala myndigheten, synes icke vara riktig. Det måste nämligen för allmänheten innebära en avgjord fördel att i alla rättsskipningsangelägenheter äga möjlighet att vid behov vända sig till den lokala domstolsmyndigheten.

I skilda sammanhang har vidare såsom en påtaglig fördel av gäldsprocessens anknytning till domstolsmyndighet framhållits att därigenom i förekommande fall möjliggöres en smidigare övergång från den summariska processen till domstolsprocess. Detta medför i sin tur att borgenären snabbare kan erhålla en verkställbar dom å gäldenär som gör oberättigade invändningar mot kravet. Den omständigheten att under nuvarande förhållanden det måhända endast undantagsvis inträffar att lagsökningsmål förklaras tvistiga eller ansökningar om handräckning förfalla på grund av jäv, torde icke förringa den betydelse av reformen som här framhållits. Sannolikt till följd av det nuvarande mindre smidiga förfarandet föredraga nämligen åtskilliga borgenärer att gå direkt till domstol med sina krav i stället för att riskera det i fråga om utgången mera osäkra förfarandet inför överexekutor. Detta gäller framför allt beträffande fordringar som skulle kunna uttagas handräckningsvägen.

Mot den ifrågasatta överflyttningen har särskilt från domstolshåll gjorts gällande, att lantdomstolarnas arbetsbörda därigenom skulle så ökas att domsagornas skötsel försvårades. I de flesta domsagor torde emellertid arbetsökningen ej bliva större än att den kan bemästras med hjälp av redan tillgänglig arbetskraft. I de domsagor åter, där antalet lagsöknings- och handräckningsmål kan beräknas representera en mera omfattande arbetsbörda, måste naturligen åtgärder vidtagas för tillgodoseende av de ökade anspråken på rättsbildade biträden. Detta synes lämpligen böra ske genom anställande av ytterligare andre notarier. Möjlighet härtill finnes redan, i det att 1936 års riksdag beviljat medel för en icke oväsentlig ökning av antalet dylika befattningar.

I det remitterade förslaget till lagsökningslag, avsedd att reglera såväl lagsöknings- som handräckningsförfarandet, hava jämväl upptagits vissa av en överflyttning icke direkt påkallade processuella ändringar, vilka ansetts ägnade att öka ifrågavarande processformers effektivitet.»

Lagrådet anförde i sitt utlåtande vissa omständigheter, vilka ställde i tvivel huruvida den föreslagna lagstiftningen borde omedelbart genomföras. Då lagstiftningsåtgärden emellertid enligt lagrådets mening grundades å principiellt giltiga skäl samt det med hänsyn till den allmänna rättegångsreformen kunde antagas, att i varje fall framdeles en överflyttning till domstolsmyndighet av ifrågavarande mål komme att ske, ville lagrådet likväl ej avstyrka reformens omedelbara genomförande. På särskilda punkter framställde lagrådet erinringar mot de remitterade lagförslagen, vilka erinringar i allmänhet beaktats vid utformandet av de genom propositionen framlagda lagförslagen.

Beträffande *innehållet i den genom propositionen föreslagna lagstiftningen* må här i korthet lämnas följande redogörelse.

De bestämmelser som reglera lagsökningsprocessen och handräckningsförfarandet skola sammanföras i en särskild lag (lagsökningslag). I den mån däri saknas uttryckliga stadganden i vissa processuella hänseenden skola liksom hittills rättegångsbalkens bestämmelser äga tillämpning. Prövningen av mål rörande lagsökning och handräckning för fordran skall tillkomma en myndig-

het benämnd lagsökningsdomaren. Lagsökningsdomare skall vara å landet häradshövdingen eller den, som därtill är särskilt förordnad (biträdande domare, sekreterare, notarie med viss kompetens), och i stad med rådhusrätt en lagfaren befattningshavare vid rätten.

Det i gällande lag stadgade förbudet mot lagsökning å växel och check har icke upptagits i förslaget. Då ifrågavarande skuldförbindelser otvivelaktigt i och för sig uppfylla de för lagsökningsurkund uppställda fordringarna, följer därav att lagsökning å sådan handling skall bliva tillåten.

I syfte att undanröja vissa olägenheter av processuell natur föreslås att i en och samma ansökning om handräckning krav icke skall få framställas mot mera än en gäldenär.

Förfarandet inför lagsökningsdomaren skall i såväl lagsöknings- som handräckningsmål vara uteslutande skriftligt. Någon motsvarighet till det nuvarande muntliga förfarandet inför överexekutor i stad i lagsökningsmål upptages icke i förslaget. Såsom skäl härför har i främsta rummet åberopats att detta förfarande saknar praktisk betydelse.

I de fall då enligt nuvarande bestämmelser lagsökningsmål skola av överexekutor förvisas såsom tvistiga till domstol, skall enligt förslaget målet av lagsökningsdomaren hänskjutas till rätten. Detta innebär att lagsökningsdomaren skall utan borgenärens hörande eller hans därom framställda begäran utsätta dag för målets handläggning vid rätten och genom rekommenderade brev kalla parterna till inställelse, varefter målet i fortsättningen skall handläggas som ett instämt tvistemål. Då jäv framställes i handräckningsmål, skall lagsökningsdomaren, om borgenären inom en månad efter utgången av den för jävets anmälände bestämda tiden yrkar att målet skall hänskjutas till rätten, i enahanda ordning som föreslås beträffande tvistiga lagsökningsmål föranstalta om målets upptagande vid rätten. I parternas intresse har i förslaget intagits en föreskrift att kommunikationsresolutionen i såväl lagsöknings- som handräckningsmål skall innehålla upplysning om att, därest målet hänskjutes till rätten, kallelse å parterna att inställa sig där kommer att ske allenast genom rekommenderade brev.

På grund av att förfarandet inför lagsökningsdomaren skall kunna omedelbart övergå i en domstolsprocess har en ändring i nuvarande forumregler funnits erforderlig. Rätt forum för lagsökning är för närvarande överexekutor i den ort där gäldenären har sitt bo och hemvist (mantalsskrivningsorten) eller någon tid uppehåller sig. Den som saknar stadig hemvist, sökes där han finnes, eller, om han är utrikes, där han senast var boende inom riket. Är gäldenären utlänning eller grundas fordran å löpande förskrivning, må gäldenären sökas var han träffas. För det fall att borgenär som för sin fordran har inteckning i fast egendom eller fartyg vill söka betalning ur den intecknade egendomen gälla särskilda forumbestämmelser. För lagsökning på inteckning i fast egendom är överexekutor i den ort där egendomen ligger behörig. Fartygsborgenären har att, om fartyget har endast en ägare, vända sig till den överexekutor som enligt först omförmälda forumbestämmelser är behörig; tillhör fartyget flere redare, äger borgenären söka huvudredaren, eller, om huvudredare ej är vald, någon av redarna, vilken han helst vill. Handräcknings-

förfarandet anhängiggöres hos överexekutor i gäldenärens mantalsskrivningsort eller i den ort där gäldenären uppehåller sig någon tid; den som saknar stadigt hemvist ävensom utlänning sökes var han finnes. Reglerna angående forum i handräckningsmål skilja sig alltså något från stadgandena om forum i lagsökningsmål. Avvikelserna äro betingade av att handräckning icke kan ske å löpande förskrivning såsom utgörande skriftligt fordringsbevis samt av de särskilda bestämmelserna om delgivning i handräckningslagen. I förslaget ha de nuvarande forumreglerna ersatts av en generell forumbestämmelse av innehåll att lagsökning och ansökning om handräckning för fordran skall göras hos lagsökningsdomaren i den ort där gäldenären skall inför domstol svara å kravet.

I lagsöknings- och handräckningsmål skall enligt förslaget ansökningen innehålla uppgift om, bland annat, borgenärens yrke och postadress samt, där så kan ske, om gäldenärens yrke och postadress. Dessa uppgifter betingas av att lagsökningsdomaren skall i nämnda mål vara skyldig att genom rekommenderade brev tillställa parterna dels meddelanden om vissa förelägganden och beslut och dels de i det föregående nämnda kallelserna till rätten.

Beträffande de i lagsöknings- och handräckningsmålen föreskrivna kommunikationsresolutionerna föreslås bestämmelser, vilka sakna motsvarighet i nu gällande lag men som endast innebära ett lagfästande av praxis. Sålunda skall i lagsökningsmål borgenären erhålla föreläggande att uttaga lagsökningshandlingarna och delgiva gäldenären dem, varjämte i föreläggandet jämväl skall angivas vad borgenären har att iakttaga med avseende å fullföljd av sin ansökan. Motsvarande skall gälla i handräckningsmål.

I syfte att öka snabbheten i processen föreslås den tid, inom vilken lagsökning skall av borgenären fullföljas, förkortad från ett år till sex månader eller sålunda till samma tid som nu gäller för fullföljd av handräckningsansökan. Därjämte föreslås en inskränkning av tiden för anhängiggörande av återvinningstalan vid såväl lagsökning som handräckning från sex månader till tre månader. Därigenom vinnes överensstämmelse med den beträffande återvinning i 12 kap. 4 § rättegångsbalken stadgade regel.

I fråga om bestämmandet av ersättning för rättegångskostnad innehåller förslaget beträffande båda instituten i vissa avseenden ändrade regler. Enligt gällande rätt skall i lagsökningsmål överexekutor tillägga sökanden, därest han vinner saken, ersättning för all nödig kostnad som lagsökningen medfört. Förvisas målet som tvistigt till domstol, må ersättning tilläggas sökandens vederpart för dennes kostnad. Fullföljes målet vid domstol, äger domstolen, utan hinder av vad i lagsökningsmålet därom blivit bestämt, pröva vad ersättning den ena parten bör utgiva till den andre för kostnaden hos överexekutor. Enligt förslaget skall i lagsökningsmål lagsökningsdomaren äga tillägga *vinande part* ersättning för all nödig kostnad som lagsökningen medfört. Detta innebär att kostnadsersättning skall kunna tillerkännas gäldenär som avgivit förklaring, därest en av honom gjord invändning medfört att lagsökningen förklarats icke kunna till vidare prövning upptagas, liksom också under vissa omständigheter part som vunnit bifall till framställt kvittningsyrkande.

Beträffande rättegångskostnad i handräckningsmål gäller för närvarande

att om borgenären i ansökningen fordrat ersättning för handräckningkostnaden, skall överexekutor i sitt föreläggande för gäldenären att avgiva yttrande över ansökningen jämväl bestämma visst belopp som i händelse jäv ej göres skall i sådant hänseende gäldas. Förslaget innehåller i denna del den ändring att ersättning för delgivningskostnaden skall kunna bestämmas utan parternas hörande sedan uppgift därom inkommit till lagsökningsdomaren.

Den möjlighet som för närvarande står en borgenär till buds att med lagsökning förknippa yrkande om kvarstad, skingringsförbud eller vräkning har ansetts böra bibehållas. I överensstämmelse härmed upptager förslaget en bestämmelse att i lagsökningsmål lagsökningsdomaren äger förordna om kvarstad å gäldenärens lösa gods eller om förbud mot skingring av egendom som tillhör honom, så ock giva handräckning varom i 192 § utsökningslagen sägs. I fråga om förutsättningarna för dylika handräckningsbesluts meddelande och verkställigheten av dem skola utsökningslagens bestämmelser gälla.

Därest lagsöknings- eller handräckningsmål utsättes till domstolsbehandling skall processen inför lagsökningsdomaren och domstolsbehandlingen i princip vara att anse såsom led i ett enhetligt förfarande. Huvudsakligen i avsikt att möjliggöra tillämpning av de i 12 kap. rättegångsbalken givna reglerna angående tredskodom vid svarandens utevaro å rättegångsförhandlings första dag upptager emellertid förslaget en bestämmelse att, då mål hänskjutits till rätten, med avseende å rättegången skall så anses som om målet vore instämt till den dag som utsatts för dess handläggning.

Över lagsökningsdomarens slutliga utslag skall missnöjd part äga besvära sig i hovrätten. Angående besvär förfarandet i dessa mål lämnas ej några föreskrifter. På grund av stadgandet i 5 § promulgationslagen till 1901 års lag om ändring i vissa delar av rättegångsbalken skola då tillämpas bestämmelserna i 27 kap. rättegångsbalken, varav följer bl. a. att tiden för besvärs anförande skall räknas från den dag då utslaget gavs. Därest lagsökningsdomaren genom särskilt beslut förordnat om kvarstad, skingringsförbud eller vräkning, skola besvär få föras mot beslutet; och skall i sådant fall besvärs-tiden räknas från det beslutet delgavs gäldenären. Andra av lagsökningsdomaren under handläggningen meddelade beslut skola icke få överklagas. Om part menar att mål av lagsökningsdomaren onödigt uppehålls, skall han äga att däröver föra talan. Klagan må dock ej föras — vare sig av gäldenären eller av borgenären — över att mål av lagsökningsdomaren hänskjutits till rätten.

Om verkställigheten av lagsökningsdomarens utslag varigenom betalnings-skyldighet blivit någon ålagd skall liksom för närvarande i fråga om överexekutors motsvarande utslag gälla vad som är stadgat om underrätts dom i ty fall. Bestämmelserna härom ha liksom hittills upptagits i utsökningslagen. I nämnda lag upptagas jämväl de i handräckningslagen nu givna reglerna om verkställighet å handräckningsinlaga därå tecknats bevis att jäv icke anförts. Dessa regler upptagas i ett nytt, tredje stycke av 51 §.

I förslaget till lagsökningslag har icke upptagits de exekutivrättsliga regler, vilka nu återfinnas i 28 § utsökningslagen. I stället föreslås att i 4 kap. utsökningslagen skall upptagas en ny med 77 a betecknad paragraf av innehåll att om lagsökningsdomare fastställt intecknad fordran till betalning ur

fast egendom, det skall anses som hade egendomen blivit utmätt. Med fastställelsen skall icke förknippas något uttryckligt förordnande att fastigheten får utan utmätning säljas. Det har nämligen ansetts dels att ett dylikt uttryckligt förordnande är överflödigt om man i lagtexten angivit fastställelsebeslutets exekutiva verkan och dels att det är mindre lämpligt att låta den judiciella myndigheten meddela beslut som ha direkt avseende å exekutionen, med vilken domstolsmyndigheten eljest icke har att taga befattning. Att icke blott lagsökningsdomares utan även domstols beslut om den in-tecknade fordringens fastställande till betalning ur egendomen måste ha den angivna verkan är uppenbart vad angår mål som av lagsökningsdomaren hänskjutits till rätten, men detsamma har syntts böra gälla även för det fall att borgenären omedelbart till domstol instämt talan om den in-tecknade fordringens utfående ur fastigheten. Den föreslagna nya paragrafen har avfattats i enlighet härmed.

Beträffande övriga av överflyttningen föranledda ändringar i utsökningslagen må nämnas att i 85 § skall inryckas en bestämmelse om skyldighet för domstol och lagsökningsdomare att underrätta överexekutor om utslag varigenom in-tecknad fordran fastställts till betalning ur fast egendom. I samband därmed har i 23 § 4. förordningen den 10 augusti 1877 om nya utsökningslagens införande och vad i avseende därå iakttages intagits föreskrift om skyldighet för domstol eller lagsökningsdomare, som fastställt in-tecknad fordran till betalning ur fast egendom i stad, där exekutiv auktion å sådan egendom förrättas av magistraten, att till denna översända avskrift av utslaget. Den i 98 § utsökningslagen angivna tiden inom vilken gäldenär har rätt att bestämma plats för auktion å fast egendom föreslås skola utsträckas till fjortonde dagen efter avkunnandet av det utslag, varigenom den in-tecknade fordringen fastställts till betalning ur egendomen. Dessutom skola 182 och 196 §§ samt sista stycket i 211 § upphöra att gälla, varjämte 86, 88, 98, 106, 188, 197, 209, 213 och 230 §§ skola undergå vissa redaktionella jämkningar.

Enligt 4 kap. 9 och 11 §§ lagen om nyttjanderätt till fast egendom skall vad i utsökningslagen är stadgat angående fast egendom och in-teckning däri samt om fastighetsägaren tillkommande rätt till andel i sådan in-teckning äga motsvarande tillämpning i fråga om tomträtt och vattenfallsrätt och in-teckning däri samt tomträtts- och vattenfallsrättshavaren tillkommande rätt till andel i sådan in-teckning. För att någon saklig ändring i detta förhållande icke skall ske genom utbrytandet ur utsökningslagen av bestämmelserna om lagsökning till en självständig författning föreslås att förstnämnda lagrum skall undergå en därav betingad formell ändring. I samband därmed har den i förstnämnda lagrum förekommande hänvisningen till vissa paragrafer i 1862 års konkurslag ersatts av en hänvisning till motsvarande stadganden i nu gällande konkurslag.

Utbrytandet ur utsökningslagen av bestämmelserna om lagsökningsmål föranleder även ändring i fullföljdsreglerna i lagen den 18 juni 1925 om bulvanförhållande i fråga om fast egendom och lagen den 7 juni 1934 om bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag.

Jämlikt 35 § in-teckningsförordningen äger innehavare av gemensam in-teckning i flera egendommar, då någon av egendomarna skall på begäran av annan

särskilt exekutivt försäljas, att för uttrönande huruvida sådan brist kan uppstå som enligt 32 § andra stycket samma förordning bör falla egendomen till last äska försäljning jämväl av de andra egendomarna eller någon av dem utan hinder av att in-tecknade beloppet ej är förfallet till betalning. Sådant yrkande skall framställas i den ordning som gäller för ansökan om fastställande av in-tecknad fordran till betalning ur fast egendom och skall göras inom viss angiven tid. Då efter lagsökningsmålens överflyttande till domstolsmyndighet auktionsförrättaren aldrig kommer att få befattning med lagsökningsmålet, måste den i förstnämnda lagrum stadgade skyldigheten att till auktionsförrättaren ingiva bevis om att lagsökningsansökningen vederbörligen gjorts göras obligatorisk. Samtidigt föreslås att den i 35 § in-teckningsförordningen förekommande hänvisningen till 13 § utsökningslagen skall ersättas med en hänvisning till motsvarande lagrum i lagsökningslagen.

Då såsom i det föregående anförts lagsökning skall vara tillåten å växel och check, erfordras vissa ändringar i växel- och checklagarnas bestämmelser angående preskription. Sålunda måste delgivning av lagsökning å växel hos svensk lagsökningsdomare tillerkännas samma preskriptionsavbrytande verkan som nu tillkommer delgivning av stämning till svensk domstol samt åbe-ropande av växelfordring för kvittning avbryta växelpreskription vare sig åbe-ropandet sker inför domstol eller lagsökningsdomare. Motsvarande bör gälla om check och checkpreskription. Det anförda föranleder ändring i 71 § växel-lagen och 53 § checklagen. De i 93 § växellagen och 71 § checklagen före-kommande forumreglerna skola därjämte enligt förslaget kompletteras med en hänvisning till lagsökningslagens bestämmelser om lagsökningsforum.

Slutligen föreslås att även 17 § förordningen den 15 oktober 1880 innefat-tande särskilda föreskrifter angående lagfart, in-teckning och utmätning av järnväg m. m. skall undergå den ändring, som betingas av att lagsökningsut-slag icke längre skall meddelas av överexekutor, ävensom i övrigt i vissa delar undergå en omredigering.

Den nya lagstiftningen föreslås skola träda i kraft den 1 januari 1938.

Såsom förut nämnts skall enligt Kungl. Maj:ts förslag 188 § utsökningslagen undergå vissa redaktionella jämkningar. I nämnda paragraf stadgas bl. a. att kvarstad eller skingringsförbud skall återgå såvida ej den som vunnit kvarsta-den eller skingringsförbudet inom trettio dagar efter förordnandet därom hos gälldenären genom lagsökning krävt sin fordran eller instämt sin talan till domstol.

I den i ämnet väckta *motionen* anføres beträffande omförmälda föreskrift följande.

För iakttagande av nu angivna frist kräves, att ansökan om lagsökning eller stämning delgivits gälldenären före utgången av den föreskrivna tiden samt att bevis härom inom samma tid inkommit till överexekutor. Då gälldenären befinner sig inom landet, är det i de allra flesta fall möjligt att inom trettio dagar medhinna dessa åtgärder. Annorlunda förhåller det sig om han vistas utomlands. Att sända ett brev från Stockholm t. ex. till New York och därifrån per post erhålla svar, tager tjugo à trettio dagar, till Sydney sextio à sjuttio dagar. Redan på grund av tiden för postbefordringen är sålunda delgiv-

ning inom föreskriven frist omöjlig med mera avlägset boende gäldenärer. Men även åtgärderna för delgivningens verkställande taga åtskillig tid i anspråk. Detta gäller särskilt om svårighet möter att anträffa gäldenären eller om han uppehåller sig å ort där beskickning eller konsulat ej finnes, så att utländsk myndighets medverkan måste anlitas. Som exempel må nämnas, att i ett visst europeiskt land för delgivning genom myndigheternas försorg regelmässigt åtgår en tid av två månader.

Svårigheterna ökas därest oroliga förhållanden råda i det land, där gäldenären befinner sig. Både åtgärderna för delgivningens verkställande och handlingarnas sändande fram och åter kunna kräva betydligt längre tid än normalt. Nyligen inträffade i ett delgivningsärende från dylikt europeiskt land, att handlingarna återkommo till Stockholm tjugoen dagar efter det delgivningen verkstälts av vederbörande konsulat.

Vid handläggning av ifrågavarande ärenden inom utrikesdepartementet har det allt som oftast inträffat, att delgivning ej kunnat verkställas inom föreskriven frist, till följd varav vunna exekutiva säkerhetsåtgärder förfallit och rättsförluster uppstått för parter inom Sverige.

Det förefaller över huvud som om vid avfattningen av förevarande bestämmelse i utsökningslagen ej beaktats, att gäldenären kan finna sig utom Sverige.

En ändring i den föreslagna avfattningen av 188 § synes så mycket mera påkallad som i ett år 1936 av Göta hovrätt avkunnat utslag den ståndpunkten intagits, att även den som vunnit *interimistiskt* skingringsförbud jämlikt utsökningslagen 195 § är skyldig anhängiggöra talan inom den tid av trettio dagar som redan för närvarande är föreskriven i 188 § (Sv. Juristtidn. 1936, Rättsfall nr 24).

Det förefaller sålunda, med hänsyn till den allmänna samfärdsels intressen, vara ett önskemål av påtaglig praktisk betydelse att ifrågavarande bestämmelser så modifieras, att skingringsförbud kan vidmakthållas gentemot en i utlandet vistande gäldenär, även om han är avlägset boende eller andra svårigheter för delgivning möta. Vid avvägande av huru lång frist, som bör sättas, torde man kunna finna ledning av bestämmelserna i rättegångsbalkens 11 kap. om den tid inom vilken stämning skall delgivas utomlands befintlig svarandepart. Denna tid utgör sextio dagar om vederbörande vistas inom Europa, etthundratjugo om han finnes utom Europa. Då det av praktiska skäl torde vara mindre lämpligt ifråga om skingringsförbud röra sig med flera olika tidsfrister, synes en enhetlig frist liggande mellan de båda förenämnda, exempelvis nittio dagar, kunna fastställas.

På grund av vad sålunda anförts har motionären hemställt, att åt 188 § utsökningslagen måtte givas ovan återgivna, av honom föreslagna lydelse, enligt vilken i de fall där gäldenären funnes utom riket och icke inom riket hade ombud som ägde att för honom mottaga stämning och avgiva svarsom ifrågavarande tidsfrist skulle utgöra 90 dagar.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag åsyftar i främsta rummet att från exekutiv myndighet till domstol överflytta mål om lagsökning och handräckning för fordrans utfående. Härjämte upptager förslaget vissa processuella ändringar, avsedda att öka ifrågavarande processformers effektivitet. Av de fördelar som stå att vinna med den nya ordningen märkes särskilt att lagsöknings- och handräckningsförfarandet hädanefter utan former, kostnad och omgång skall kunna övergå i ett vanligt tvistemål. Vid sin granskning av de särskilda

Utskottet.

lagförslagen har utskottet icke funnit anledning till erinran mot desamma; dock att enligt utskottets mening på de av motionären anförda skäl åt 188 § utsökningslagen bör givas en lydelse i huvudsak överensstämmande med den av honom föreslagna. På grund härav får utskottet hemställa,

A) att riksdagen, med förklarande att riksdagen funnit viss ändring böra i Kungl. Maj:ts förslag vidtagas, måtte för sin del antaga följande förslag till

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

L a g

om lagsökning och om handräckning för fordran (lagsökningslag).

Häri genom förordnas som följer:

Om lagsökning.

1 §.

För fordran, som är till betalning förfallen och grundar sig å skuldebrev eller annat skriftligt fordringsbevis, må gäldenären lagsökas enligt vad i denna lag sägs.

Borgenär som för sin fordran har in-teckning i fast egendom eller i fartyg äge ock genom lagsökning söka betalning ur den in-tecknade egendomen.

2 §.

Lagsökning skall göras skriftligen hos lagsökningsdomaren. Ansökningen skall innehålla uppgift om borgenärens namn, yrke och postadress samt om gäldenärens namn och, där så ske kan, dennes yrke och postadress. Vid ansökningen foga borgenären besannad avskrift av den handling varå han grundar sin fordran.

3 §.

Finnes den åberopade handlingen icke innefatta bevis om fordran, eller prövar lagsökningsdomaren eljest hinder möta för upptagande av ansökningen, teckne han å inlagan besked därom.

4 §.

Upptages ansökningen, teckne lagsökningsdomaren å inlagan föreläggande för gäldenären att inom viss tid efter det lagsökningshandlingarna blivit honom delgivna skriftligen svara å ansökningen vid äventyr att målet ändå avgöres. I föreläggandet skall intagas underrättelse att, om målet hänskjutes till rätten, kallelse å parterna att inställa sig där kommer att ske allenast genom rekommenderade brev, varjämte föreläggandet skall innehålla anmaning till gäldenär, om vars postadress tillförlitlig upplysning icke föreligger, att hos lagsökningsdomaren anmäla sin adress.

Vid utsättande av tiden för svars avgivande har lagsökningsdomaren att

*(Kungl. Maj:ts förslag:)**(Utskottets förslag:)*

taga hänsyn till belägenheten av den ort där gäldenären bor eller handlingarna eljest kunna väntas bliva honom delgivna. Där ansökningen må delgivas genom kungörelse i allmänna tidningarna, vare tiden nittio dagar efter det kungörelsen tredje gången infördes.

5 §.

Lagsökningsdomaren förelägge borgenären att uttaga lagsökningshandlingarna och delgiva dem gäldenären på sätt om stämning är stadgat; dock skall, där delgivningen må ske genom kungörelse i allmänna tidningarna, borgenären låta kungörelsen införas tre gånger, minst en vecka mellan varje gång, samt, om jämväl annan åtgärd för delgivningen bör vidtagas, fullgöra sådant före sista kungörandet.

6 §.

Giver borgenären in bevis att lagsökningshandlingarna blivit gäldenären delgivna, så ock samma handlingar i huvudskrift eller besannad avskrift, och kommer ej gäldenären inom förelagd tid med skriftligt svar, varde målet avgjort på de skäl borgenären företett.

Visas gäldenären hava varit av laga förfall hindrad att svara, förelägge lagsökningsdomaren honom ny tid.

7 §.

Lagsökningsdomaren äge, om gäldenärens svar därtill föranleder, låta borgenären innan målet avgöres bemöta svaret med påminnelser; och förelägge honom då tid därtill, högst trettio dagar. Ej må eljest flera skrifter växlas än en å vardera sidan.

8 §.

Finner lagsökningsdomaren nödigt lämna part rådrum att i huvudskrift förete handling som han ingivit i avskrift, förelägge honom viss dag och äventyr att målet ändå avgöres. Lagsökningsdomaren give ock motparten tillfälle att taga del av handlingen om skäl därtill är; och äge denne då yttra sig däröver.

9 §.

Då lagsökningsdomaren meddelar föreläggande enligt 6, 7 eller 8 § skall anteckning om föreläggandet å tid som i 38 § stadgas införas i däri omförmälda bok; och varde föreläggandet tillika tillställt part genom rekommenderat brev.

10 §.

Har ej borgenären inom sex månader sedan honom förelades att giva gäldenären del av ansökningen inkommit till lagsökningsdomaren med bevis att delgivning skett, och har ej heller svar inkommit från gäldenären, vare ansöknin-

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

gen förfallen. Lag samma vare, där icke inom sagda tid lagsökningshandlingarna blivit återställda eller styrkt avskrift därav inkommit till lagsökningsdomaren.

Innefattar ansökningen yrkande, som jämlikt 35 § eller 37 § 3 mom. andra stycket förordningen angående inteckning i fast egendom framstälts av innehavare av fordran för vilken på grund av inteckning flera fasta egendomar gemensamt häfta, och har ej sökanden inom sextio dagar från det föreläggandet om delgivning gavs fullgjort vad honom åligger enligt första stycket, vare det yrkande förfallet.

11 §.

Vad borgenären enligt 5 och 10 §§ har att iakttaga så ock äventyret om det försummas varde av lagsökningsdomaren tecknat å ansökningen.

12 §.

Nu nekar den som sökes sin hand och förskrivning; har han ej förut vid domstol eller inför lagsökningsdomare eller överexekutor eller ock, enligt å handlingen tecknat behörigt bevis, i tillkallat vittnes närvaro inför landsfiskal, stadsfogde eller notarius publicus erkänt handlingen, varde målet hänskjutet till rätten.

13 §.

Invänder gäldenären att den handling varå kravet grundas icke är gällande mot honom, ity att han blivit tvungen eller förledd att utgiva handlingen, och visar han sannolika skäl för invändningen, varde målet hänskjutet till rätten, där ej gäldenären försummat att anmäla och kungöra tvånget eller förledandet.

Anmälan om tvång eller förledande skall göras hos domstol eller lagsökningsdomare inom fyra veckor sedan tvånget upphörde eller förledandet skedde; vare ock gäldenären pliktig att inom lika tid efter det anmälan gjordes låta domstolens eller lagsökningsdomarens bevis därom införas i allmänna tidningarna. Försummas något av vad sålunda är föreskrivet, äge lagsökningsdomaren utan hinder av invändning som här avses pröva borgenärens rätt.

14 §.

Gör gäldenären mot kravet annat jäv än nu är sagt och vill det styrka, då skall han genast förete sina bevis, och må ej andra än skriftliga bevis gälla. Finner lagsökningsdomaren att gäldenären har skäl till jävet, hänskjute målet till rätten.

15 §.

Äro ej sådana skäl för handen att målet bör hänskjutas till rätten, ålägg lagsökningsdomaren gäldenären betalningsskyldighet; avser lagsökningen betalning ur intecknad fast egendom eller intecknat fartyg, varde fordringen fastställd till betalning ur den intecknade egendomen.

*(Kungl. Maj:ts förslag:)**(Utskottets förslag:)*

16 §.

Vill gäldenären kvitta sin skuld mot fordran hos borgenären, och är denna fordran sådan att den kan genom lagsökning utkrävas, förordne lagsökningsdomaren att den må, så långt den räcker, kvittas mot skulden.

Ej må klar och förfallen fordran uppehållas för det som är stridigt eller icke förfallet.

17 §.

Lagsökningsdomaren äge tillägga vinnande part ersättning för all nödig kostnad som lagsökningen medfört.

18 §.

I lagsökningsmål må lagsökningsdomaren förordna om kvarstad å gäldenärens lösa gods eller om förbud mot skingring av egendom som tillhör honom, så ock giva handräckning varom i 192 § utsökningslagen sägs; och gälle därom i tillämpliga delar vad i nämnda lag är stadgat om handräckning som gives av överexekutor. Prövas de omständigheter som föranlett förordnandet ej vidare vara för handen, må det hävas av lagsökningsdomaren.

19 §.

I lagsökningsmål skall utslag givas ofördröjligen sedan målet kommit i det skick att det kan avgöras.

Fordringshandlingen eller den del därav som målet rörer skall ordagrant införas i utslaget eller avskrivas omedelbart därefter.

20 §.

Varder borgenärs talan bifallen, äge gäldenär vid rätten söka återvinning; stämme dock därom inom tre månader efter det lagsökningsdomarens utslag vann laga kraft eller, om besvär över utslaget blivit anförda, inom lika tid från det utslag över besvären föll.

Om handräckning för fordran.

21 §.

För utfående av penningfordran, som ej är grundad på skriftligt fordringsbevis och icke avser skadestånd, äge borgenären njuta handräckning efter ty nedan sägs.

22 §.

Ansökning om handräckning skall göras skriftligen hos lagsökningsdomaren och innehålla uppgift om borgenärens namn, yrke och postadress samt om gäldenärens namn och, där så ske kan, dennes yrke och postadress, så ock om

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

fordringens belopp i huvudstol och den ränta som fordras; och give borgenären därjämte i ansökningen eller i räkning som därvid fogas tydligt och fullständigt upp grunden för fordringen och tiden för dess tillkomst.

Ansökningen och räkning som däri åberopas skola till lagsökningsdomaren avlämnas i två exemplar. Är endast ett exemplar ingivet, besörje lagsökningsdomaren mot stadgad avgift erforderlig avskrift, och gälle den i målet lika med huvudskrift.

23 §.

Ej må i samma ansökning framställas krav mot mera än en gäldenär.

24 §.

Prövar lagsökningsdomaren hinder möta för upptagande av ansökningen, teckne han å ena exemplaret besked därom.

25 §.

Upptages ansökningen, teckne lagsökningsdomaren å ena exemplaret föreläggande för gäldenären att, såframt han bestrider ansökningen, inom fjorton dagar eller, där gäldenären är avlägset boende, högst trettio dagar efter det sagda exemplar av ansökningen jämte räkning, om sådan åberopats, blivit till honom överlämnad, skriftligen hos lagsökningsdomaren anmäla sitt jäv, vid äventyr att utmätning för gälden eljest må ske.

Har borgenären i ansökningen fordrat ersättning för handräkningskostnader, bestämme lagsökningsdomaren i föreläggandet vad i sådant hänseende skall, om jäv ej göres, utgå utöver kostnaden för blivande delgivning.

I föreläggandet skall intagas underrättelse att, om målet hänskjutes till rätten, kallelse å parterna att inställa sig där kommer att ske allenast genom rekommenderade brev, varjämte föreläggandet skall innehålla anmaning till gäldenär, om vars postadress tillförlitlig upplysning icke föreligger, att hos lagsökningsdomaren anmäla sin adress.

26 §.

Är föreläggande meddelat efter ty i 25 § sägs, låte borgenären hos lagsökningsdomaren uttaga och till gäldenären överlämna det exemplar av ansökningen varå föreläggandet tecknats jämte räkning som må hava åberopats, och give därefter inom sex månader från det föreläggandet gavs till lagsökningsdomaren in sådant bevis som i 11 kap. 38 § rättegångsbalken sägs rörande delgivningen och tiden därför, vid äventyr att ansökningen är förfallen. Ej må delgivningen äga rum utom riket.

Vad borgenären sålunda har att iakttaga så ock äventyret om det försummas varde av lagsökningsdomaren tecknat å det exemplar av ansökningen varom i första stycket sägs.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

27 §.

Har borgenären till lagsökningsdomaren ingivit delgivningsbevis såsom i 26 § sägs, och gör ej gäldenären inom förelagd tid jäv mot ansökningen, teckne lagsökningsdomaren ofördröjligen å det exemplar av ansökningen som kvarligger hos honom såväl föreläggandet som bevis att ansökningen lämnats obestridd; pröve ock vad i ersättning för delgivningskostnad skall tillkomma borgenären och teckne bevis därom å ansökningen.

Göres jäv allenast i fråga om handräckningskostnaden, varde bevis därom jämte föreläggandet åtecknat ansökningen.

28 §.

Har gäldenären inom förelagd tid gjort jäv, åligger det lagsökningsdomaren att så snart ske kan därom underrätta borgenären genom meddelande som avsändes med posten. Där borgenären inom en månad efter utgången av den för jävets anmälade bestämda tiden yrkar att målet eller, om jävet avsett allenast handräckningskostnaden, målet i denna del skall hänskjutas till rätten, skall sådant hänskjutande ske. Såsom jäv vare ansett att gäldenären förklarar sig vilja helt eller delvis kvitta sin skuld mot fordran hos borgenären. Har borgenären icke inom föreskriven tid framställt yrkande om målets hänskjutande till rätten, vare ansökningen förfallen.

Ändå att jäv ej gjorts, må borgenären, där han är missnöjd med lagsökningsdomarens beslut om ersättning för handräckningskostnaden, påkalla rättens prövning av ersättningsfrågan; och skall yrkande härom framställas inom den tid, som i första stycket är stadgad för där avsett fall.

29 §.

Har gäldenären icke inom förelagd tid gjort jäv, stånde honom fritt att vid rätten söka återvinning; stämme dock därom inom tre månader från det utmätning ägt rum eller utan föregången utmätning betalning skett med förbehåll om rätt för gäldenären att söka återvinning.

Gemensamma bestämmelser.

30 §.

Lagsökningsdomare vare i domsaga å landet häradshövdingen eller den, som därtill är särskilt förordnad, och i stad med rådhusrätt den av rättens lagfarna befattningshavare som därtill är satt. Om så erfordras, må flera lagsökningsdomare finnas.

31 §.

Lagsökning eller ansökning om handräckning göres hos lagsökningsdomaren i den ort där gäldenären skulle inför domstol svara å kravet.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

32 §.

Har lagsökningsdomaren hänskjutit mål till rätten, utsätte han ofördröjligen dag för målets handläggning. Målet må ej förekomma tidigare än att från dagen för lagsökningsdomarens beslut till inställelsedagen hinner förflyta så lång tid, som svarar mot laga stämningstid.

Anteckning om lagsökningsdomarens beslut skall å tid som i 38 § stadgas införas i däri omförmälda bok; och varde kallelse till rätten tillika tillställd parterna genom rekommenderade brev.

33 §.

Då mål hänskjutits till rätten, skall målet anses där anhängiggjort genom delgivning av lagsökningsinlagan eller ansöknings om handräckning; och vare med avseende å rättegången så ansett som vore målet instämt till den dag som utsatts för dess handläggning.

34 §.

Är någon missnöjd med lagsökningsdomarens slutliga utslag, äge han besvära sig i hovrätten.

Har lagsökningsdomaren genom särskilt beslut förordnat om kvarstad, skingringsförbud eller vräkning, däröver må klagan föras; och skall i ty fall besvärstiden räknas från det beslutet delgavs gäldenären samt om delgivningen gälla vad i 215 § utsökningslagen sägs. Ej må i annat fall särskild klagan föras över beslut som lagsökningsdomaren under handläggningen meddelat.

Ménar part, att mål av lagsökningsdomaren onödigt uppehålles, äge då att däröver klaga; dock må ej klagan föras över att mål av lagsökningsdomaren hänskjutits till rätten.

35 §.

I fall då klagan må föras över lagsökningsdomarens beslut åligger det denne att i beslutet meddela underrättelse om vad vid ändrings sökande skall iakttagas samt äventyret om det försummas.

Äro besvär anförda, åligger hovrätten att från lagsökningsdomaren infordra de handlingar i målet som förvaras hos denne.

36 §.

Då besvär mot lagsökningsdomarens utslag anförts, äge hovrätten, när skäl därtill förekommer, att innan ändringssökandet slutligen prövas förordna, att utslaget icke må verkställas eller att, om verkställighet redan följt, ytterligare åtgärd ej må vidtagas.

37 §.

Över hovrätts utslag i mål som dit fullföljts från lagsökningsdomare må klagan ej föras; dock må mot hovrätts beslut i fråga om kvarstad, skingringsförbud eller vräkning talan fullföljas enligt vad i utsökningslagen är stadgat

*(Kungl. Maj:ts förslag:)**(Utskottets förslag:)*

för det fall att i mål som från överexekutor fullföljts till hovrätt någon vill klaga över hovrätts beslut i sådan fråga.

38 §.

Då lagsökningsdomaren meddelar beslut som må omedelbart överklagas, varde samma dag eller den nästföregående anteckning därom införd i en därtill inrättad bok, som skall utan särskild begäran vara tillgänglig för allmänheten.

Meddelande att slutligt utslag givits i lagsökningsmål skall därjämte strax tillställas parterna genom rekommenderade brev.

39 §.

Föreläggande eller underrättelse, som det enligt denna lag åligger lagsökningsdomaren att tillställa part, skall, där parten det begär, i stället tillställas ombud som parten i målet anlitar.

40 §.

Över mål som anhängiggöras hos lagsökningsdomare skall föras dagbok i enlighet med de närmare bestämmelser Konungen utfärdar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

Genom lagen upphävas 2 kapitlet utsökningslagen samt lagen den 26 april 1907 om handräckning för fordrans utfående, så ock vad i övrigt finnes i lag och författning stridande mot vad i denna lag stadgas.

Är mål om lagsökning för gäld eller handräckning för fordrans utfående anhängiggjort före den 1 januari 1938, skall det behandlas enligt äldre lag.

Erkännande, som före den 1 januari 1918 jämlikt 24 § utsökningslagen skett inför kronofogde eller länsman, skall äga verkan jämväl efter den 31 december 1937.

Anmälan, som före den 1 januari 1938 jämlikt 26 § utsökningslagen gjorts hos överexekutor, skall äga verkan jämväl sedan denna lag trätt i kraft.

Där i lag eller särskild författning förekommer hänvisning till lagrum som ersatts genom bestämmelse i lagsökningslagen, skall denna i stället tillämpas; och skall vad som finnes stadgat om förordnande enligt 28 § utsökningslagen efter lagsökningslagens ikraftträdande hava avseende å utslag varigenom in-tecknad fordran fastställes till betalning ur fast egendom.

L a g

om ändring i vissa delar av utsökningslagen.

Härigenom förordnas, att 51, 85, 86, 88, 98, 106, 188, 197, 209, 213 och 230 §§ utsökningslagen¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives,

¹ Senaste lydelse se SFS beträffande 230 § 1915: 138, beträffande 51, 86 och 98 §§ 1921: 301, beträffande 85 § 1936: 228 samt beträffande övriga paragrafer 1912: 211.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

att i 4 kap. nämnda lag skall införas en ny paragraf, betecknad såsom 77 a §, av nedan angivet innehåll ävensom att 182 och 196 §§ samt sista stycket i 211 § samma lag skola upphöra att gälla.

51 §.

Om verkställighet av lagsökningsdomares eller överexekutors utslag, varigenom betalningsskyldighet blivit någon ålagd, gälle vad ovan är stadgat i fråga om underrätts dom i ty fall.

Har genom domstols eller lagsökningsdomares utslag intecknad fordran fastställts till betalning ur fast egendom, må försäljning ej äga rum förr än laga kraft å utslaget kommit. Har jämlikt 169 § äskats, att egendomen skall sättas under tvångsförvaltning, må sådan verkställighet ske utan hinder av att ändring i utslaget sökes, där ej hovrätten, sedan ändringssökandet där anmälts, annorlunda förordnar; dock gälle om borgenärs rätt att lyfta behållningen vad i 40 § tredje stycket för där omförmält fall sägs.

Har i mål om handräkning för fordran lagsökningsdomaren å ansökningen tecknat bevis att den lämnats obestridd, njute borgenären på grund av ansökning vara beviset är tecknat jämte räkning som i målet åberopats utmätning för sin fordran såsom enligt dom. Har lagsökningsdomaren bestämt ersättning för handräkningskostnad och är enligt lagsökningsdomarens bevis ej heller i denna del jäv framställt, varde sagda ersättning lika som själva fordringen uttagen. Visar gäldenären att han stämt om återvinning, varde i fråga om verkställigheten så ansett som vore betalningsskyldighet gäldenären ålagd genom underrätts dom som ej äger laga kraft. Domstolen, där talan är anhängig, äge om verkställigheten förordna som i 49 § är för där avsedda fall stadgat.

77 a §.

Har domstol eller lagsökningsdomare fastställt intecknad fordran till betalning ur fast egendom, vare så ansett som hade egendomen blivit utmätt.

85 §.

Då fast — — — det tillkänna.

Då fast — — — utmätningen skett.

Utmätas fartyg — — — urskiljande erfordras.

Myndighet, vilken — — — är sagt.

Har domstol eller lagsökningsdomare fastställt intecknad fordran till betalning ur fast egendom, skall avskrift av utslaget genast översändas till överexekutor.

Sker utmätning — — — till kommerskollegium.

86 §.

Har borgenär — — — utmätning åter.

Har, då genom domstols eller lagsökningsdomares utslag intecknad fordran

*(Kungl. Maj:ts förslag:)**(Utskottets förslag:)*

fastställts till betalning ur fast egendom, borgenären icke sist två månader efter det utslaget vunnit laga kraft, antingen med företeende av bevis därom samt av den handling i huvudskrift, på grund varav betalning blivit sökt, begärt försäljning av egendomen eller ock äskat tvångsförvaltning, förfalle den verkan utslaget enligt 77 a § medfört. Lag samma vare, där borgenären begärt sådan verkställighet, som nu sagts, men därefter lämnat gäldenären anstånd, som fortfar när sex månader förflutit från det verkställigheten begärdes.

88 §.

Har utmätning av fast egendom upphävt eller eljest frågan om sådan egendoms försäljning förfallit, åligger det utmätningssmannen eller överexekutor, om ärendet där är anhängigt eller det eljest ankommit på överexekutor att försälja egendomen, att därom genast göra anmälan hos inskrivningsdomaren.

98 §.

Ä landet äge gäldenären bestämma, om auktion å fast egendom skall hållas å landskansliet eller å tingsställe i orten. Uppgiver gäldenären annat ställe i orten, må ock auktionen där hållas, om överexekutor prövar stället lämpligt. Har ej gäldenär vid utmätningen eller, där in-tecknad fordran fastställts till betalning ur egendomen, sist å fjortonde dagen efter det så skett, hos överexekutor uppgivit auktionsställe, eller äro flera, som äga auktionsställe nämna, och kunna de ej därom sig förena, bestämme överexekutor, var auktionen skall hållas. Skall auktionen hållas på annat ställe än landskansliet, varde den förrättad av den, som överexekutor för sådant ändamål till förrättningsman särskilt förordnar.

I stad — — — gemenligen hållas.

Skola fastigheter — — — å landskansliet.

106 §.

Vid början av auktion, den där icke föregåtts av sådant sammanträde, som i 102 § sägs, uppläse auktionsförrättaren såväl protokollet över utmätningen eller det utslag, varigenom in-tecknad fordran fastställts till betalning ur den fasta egendomen, som ock gravationsbevis och de övriga handlingar, som i 99 och 100 §§ nämnas, och anmane dem, vilka hava fordran eller rättighet, som bör vid auktionen iakttagas, att sådant anmäla; lämne ock tillstädesvarande rättsägare samt gäldenären, där han när är, tillfälle att yttra sig över handlingarna och de anspråk, som anmälas, så ock angående de villkor, som skola gälla för försäljningen.

Hålles sammanträde — — — ånyo uppläsas.

188 §.

Har ej den, som vunnit kvarstad eller skingringsförbud, inom trettio dagar,

188 §.

Har ej den, som vunnit kvarstad eller skingringsförbud, inom trettio dagar

(Kungl. Maj:ts förslag:)

och den, som utverkat reseförbud, inom fjorton dagar efter det förordnande därom gavs hos gäldenären genom lagsökning sin fordran krävt eller sin talan till domstol instämt eller fullföljer han ej genast eller å föreskriven tid sin talan där den hos lagsökningsdomare eller domstol anhängig är; gånge kvarstaden eller förbudet åter.

(Utskottets förslag:)

eller, där gäldenären finnes utom riket och icke inom riket har känt ombud som äger att för honom mottaga stämning och avgiva svaromål, inom nittio dagar och den, som utverkat reseförbud, inom fjorton dagar efter det förordnande därom gavs hos gäldenären genom lagsökning sin fordran krävt eller sin talan till domstol instämt, eller fullföljer han ej genast eller å föreskriven tid sin talan där den hos lagsökningsdomare eller domstol anhängig är; gånge kvarstaden eller förbudet åter.

Skall lagsökning — — — — — rätteligen fullgöras.

Där enligt — — — — — nu sagts.

Är den — — — — — sitt val.

197 §.

I utsökningsmål bestämme överexekutor, efter ty skäligt finnes, om och till vad belopp den tappande parten bör till den andra gälda ersättning för hans kostnad i målet.

209 §.

I mål, varom i 201, 202 eller 203 § förmåles, skall överexekutors slutliga utslag givas å dag, som genom anslag sist dagen förut kungjord blivit. Underrättelse om tiden, då utslaget kommer att meddelas, varde införd i en därtill inrättad bok, som skall utan särskild begäran vara tillgänglig för allmänheten.

213 §.

Vill någon överklaga överexekutors slutliga utslag i fråga om fördelning av köpeskillning för fast egendom, som blivit av överexekutor såld, eller av medel, som i 143 § 2 mom. eller i 7 kap. avses, eller på klagan över utmätning, auktion å fast egendom eller förslag till fördelning av köpeskillning eller av medel, som i 143 § 2 mom. eller i 7 kap. avses, ingive sina besvär till hovrätten i mål från Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands och Gotlands län före klockan tolv å trettionde dagen samt i mål från övriga delar av riket före klockan tolv å tjugonde dagen från den dag, då utslaget muntligen avkunnades, eller, om det blivit efter anslag meddelat, från den dag, å vilken utslaget är ställt.

För klagan — — — är stadgad.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

230 §.

Har i utsökningsmål hovrätt meddelat utslag, varigenom målet visats åter till överexekutor eller utmättningsman, skall vad i 211 § finnes stadgat för där avsett beslut om återförvisning äga tillämpning.

I fråga — — — tillställas honom.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

Lag

angående ändrad lydelse av 23 § 4. förordningen den 10 augusti 1877 (nr 31 s. 51) om nya utsökningslagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall.

Härigenom förordnas, att 23 § 4. förordningen den 10 augusti 1877 om nya utsökningslagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

23 §.

4. Skall fast — — — å magistrat.

Har domstol eller lagsökningsdomare fastställt in-tecknad fordran till betalning ur fast egendom, skall avskrift av utslaget genast översändas till magistraten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

Lag

angående ändrad lydelse av 4 kap. 9 § lagen den 14 juni 1907 (nr 36 s. 1) om nyttjanderätt till fast egendom.

Härigenom förordnas, att 4 kap. 9 § lagen den 14 juni 1907 om nyttjanderätt till fast egendom¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

4 KAP.

9 §.

Vad i utsökningslagen, lagsökningslagen och konkurslagen är stadgat angående fast egendom och in-teckning däri samt om fastighetsägaren tillkommande rätt till andel i sådan in-teckning skall äga motsvarande tillämpning

¹ Senaste lydelse se SFS 1912: 218.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

i fråga om tomträtt och inteckning däri samt tomträttshavaren tillkommande rätt till andel i sådan inteckning; skolande vad i 82 § utsökningslagen samt 28, 32 och 39 §§ konkurslagen sägs angående lagfart gälla om inskrivning, varom ovan i 5 § sagts.

Vad angående — — — om tomträtt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

L a g

angående ändrad lydelse av 12 § lagen' den 18 juni 1925 (nr 221) om bulvanförhållande i fråga om fast egendom.

Härigenom förordnas, att 12 § lagen den 18 juni 1925 om bulvanförhållande i fråga om fast egendom skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

12 §.

Klagan över överexekutors beslut i ärende, som omförmäles i 1 §, föres i den ordning, som i utsökningslagen stadgas angående klagan över överexekutors utslag i utsökningsmål.

Över Konungens — — — klagan föras.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

L a g

angående ändrad lydelse av 10 § lagen den 7 juni 1934 (nr 239) om bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag.

Härigenom förordnas, att 10 § lagen den 7 juni 1934 om bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

10 §.

Klagan över överexekutors beslut i ärende som omförmäles i 3 § första stycket föres i den ordning som i utsökningslagen stadgas angående klagan över överexekutors utslag i utsökningsmål.

Mot överexekutors — — — ej föras.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

L a g**om ändrad lydelse av 35 § förordningen den 16 juni 1875 (nr 42 s. 12)
angående inteckning i fast egendom.**

Härigenom förordnas, att 35 § förordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

35 §.

Innehavare av gemensam inteckning i flera egendommar vare, där någon av dem skall på begäran av annan än inteckningshavaren särskilt säljas i den ordning utsökningslagen bestämmer, berättigad att för utrönande huruvida sådan brist kan uppstå, som enligt 32 § andra stycket bör falla egendomen till last, äska försäljning jämväl av de övriga egendomarna eller någon av dem utan hinder därav, att intecknade beloppet ej är förfallet till betalning; dock åligge honom att inom den tid, som i 106 § utsökningslagen är föreskriven för anmälan av fordran eller rättighet, som skall vid auktionen iakttagas, framställa sitt yrkande i den ordning 1 och 2 §§ lagsökningslagen bestämma och till auktionsförrättaren ingiva bevis, att yrkandet blivit framställt.

Göres ej — — — andra egendomarna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

L a g**om ändrad lydelse av 71 och 93 §§ växellagen.**

Härigenom förordnas, att 71 och 93 §§ växellagen skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

71 §.

Växelpreskription avbrytes genom:
delgivning av stämning till svensk domstol eller av lagsökning som gjorts hos svensk lagsökningsdomare;
växelfordringens återopande för kvittning vid svensk domstol eller hos svensk lagsökningsdomare;
fordringens bevakning — — — konkurs; eller
dess anmälade — — — utan konkurs.
Genom växelfordrans — — — i preskription.
Preskription avbrytes — — — vidtagit åtgärden.
Har preskription avbrutits, men varder det mål eller ärende, vari växelkravet

¹ Senaste lydelse se SFS 1912: 213.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

gjorts gällande, ej fört till slut, skall ny preskriptionstid begynna att löpa från den dag, då målet eller ärendet sist handlades.

Möter för — — — hindrets upphörande.

93 §.

Växelmål instämnes — — — närmaste rådstuvurätt.

Vill man anhängiggöra sin talan genom lagsökning, gälle vad därom stadgas i lagsökningslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

L a g

om ändrad lydelse av 53 och 71 §§ checklagen.

Härigenom förordnas, att 53 och 71 §§ checklagen skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

53 §.

Checkpreskription avbrytes genom:

delgivning av stämning till svensk domstol eller av lagsökning som gjorts hos svensk lagsökningsdomare;

checkfordringens återopande för kvittning vid svensk domstol eller hos svensk lagsökningsdomare;

fordringens bevakning — — — konkurs; eller

dess anmälade — — — utan konkurs.

Genom checkfordrans — — — i preskription.

Preskription avbrytes — — — vidtagit åtgärden.

Har preskription avbrutits, men varder det mål eller ärende, vari checkkravet gjorts gällande, ej fört till slut, skall ny preskriptionstid begynna att löpa från den dag då målet eller ärendet sist handlades.

Möter för — — — hindrets upphörande.

71 §.

Checkmål instämnes — — — närmaste rådstuvurätt.

Vill man anhängiggöra sin talan genom lagsökning, gälle vad därom stadgas i lagsökningslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

L a g

om ändrad lydelse av 17 § förordningen den 15 oktober 1880 (nr 36 s. 1), innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, in-teckning och utmätning av järnväg, så ock i fråga om förvaltning av järnväg under konkurs.

Härigenom förordnas, att 17 § förordningen den 15 oktober 1880, innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, in-teckning och utmätning av järnväg, så ock i fråga om förvaltning av järnväg under konkurs¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

17 §.

Har järnväg, som begagnas för allmän trafik, blivit utmätt, eller har in-tecknad fordran fastställts till betalning ur sådan järnväg, skall överexekutor, så snart anmälan om utmätningen eller utslaget inkommit, evad borgenär gör yrkande som i 81 § utsökningslagen omförmäles, eller icke, förordna en eller, där så nödigt anses, flera erfarna och sakkunniga män att i egenskap av sådana sysslomän, som i nämnda paragraf avses, järnvägen omhändertaga och förvalta samt om trafikens uppehållande i det omfång, som förut varit vanligt eller eljest finnes lämpligt, besörja, intill dess järnvägen blivit i laga ordning såld eller utmätningen eljest avslutats.

I fråga — — — utsökningslagen sägs.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

B) att den i ämnet väckta motionen måtte anses besvarad genom utskottets hemställan under A).

Stockholm den 29 april 1937.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Schlyter, Klefbeck, Ruben Wagnsson, Branting*, Berglund, Roos** och *Egnell*;

från andra kammaren: herrar *Bergquist, Lindqvist, Lindmark*, Ryberg, Johansson i Krogstorp*, Berg, Johnsson i Kalmar** och *Landgren*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

¹ Senaste lydelse se SFS 1921: 304.